

SEGÉDKÖNYVEK A NYELVÉSZET TANULMÁNYOZÁSÁHOZ 140.

MENTÁLIS FOLYAMATOK A NYELVI FELDOLGOZÁSBAN

Pszicholingvisztikai tanulmányok III.

MENTAL PROCEDURES IN LANGUAGE PROCESSING

Studies in Psycholinguistics 3.

Szerkesztette / Editors

NAVRACSICS JUDIT – SZABÓ DÁNIEL

TINTA KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST, 2012

SEGÉDKÖNYVEK A NYELVÉSZET TANULMÁNYOZÁSÁHOZ 140.

Sorozatszerkesztő

KISS GÁBOR

Szerkesztette

NAVRACSICS JUDIT

SZABÓ DÁNIEL

Lektorálta

FÖLDES CSABA

GÓSY MÁRIA

LENGYEL ZSOLT

HOWARD JACKSON

KEES DE BOT

NAVRACSICS JUDIT

ISSN 1419-6603

ISBN 978-615-5219-17-7

© A szerzők, 2012

© Navracsics Judit – Szabó Dániel

© TINTA Könyvkiadó, 2012

A kiadásért felelős
a TINTA Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Szabó Mihály

Műszaki szerkesztő: Heiszer Erika
Borítóterv: Temesi Viola

TARTALOM

Előszó.....	8
I. PSZICHOLOGIA: ÉP ÉS SÉRÜLT FOLYAMATOK.....	9
The end of psycholinguistics as we know it?.....	10
Recursion in language, theory-of-mind inference,.....	20
SZÓELŐHÍVÁS VIZSGÁLATA ALZHEIMER-KÓRBAN.....	29
Die Adaptierung des GMP-Tests ins Slowakische.....	40
Semantic and Formal Strengthening Processes.....	55
Fonetikai/fonológiai kapcsolatok.....	63
Szóelőhívás gyermekek szóasszociációiban.....	89
A MENTÁLIS TÉRKÉP ÉS A HELYNEVEK.....	99
A MENTÁLIS TEREK A JELENTÉSALKOTÁSBAN.....	106
ÖREGEDÉS ÉS LEXIKÁLIS HOZZÁFÉRÉS A KÖZ-.....	114
A NYELVI FEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI LOVASTERÁPIÁS.....	122
A HALLGATÁS SZEREPE ÉS FUNKCIÓI.....	127
A CSEND ÉS A HALLGATÁS A KULTÚRAKÖZI.....	139
3WS! WORDS IN THE 21ST CENTURY.....	145
II. BESZÉDKUTATÁS.....	154
AZ ARTIKULÁCIÓ LEÁLLÁSA A SPONTÁN BESZÉDBEN.....	156
A HEZITÁCIÓS JELENSÉGEK GÉPI OSZTÁLYOZÁSA.....	169
AZ AGYI MONITOROZÁS MÓDOSULÁSA ZAJHATÁSRA.....	178
A MONDATISMÉTLÉS SAJÁTOSÁGAI FIATAL,.....	190
DISZLEXIÁS GYERMEKEK SPONTÁN BESZÉDÉNEK.....	199
A FOGAZAT ÉS A FOGMEDERNYŰLVÁNY ELTÉRÉSÉNEK.....	208

WORD RECOGNITION ON THE BASIS OF SYLLABLE AND SPEECH SOUND BLENDING IN 5-TO-8-YEAR-OLD CHILDREN	219
ÉS AKKOR A PAP MEGRETTENT?": RÉGI MESÉK	232
OLVASÁSI STRATÉGIÁK ÉS SZÖVEGÉRTÉS	241
III. KÉTNYELVŰSÉG	248
KÁRPÁTALJAI KÉTNYELVŰSÉG: A KÓDVÁLTÁS PSZICHOLOGIAI SZEMPONTÚ MEGKÖZELÍTÉSE	249
MUZSLYAI MAGYAR–SZERB KÉTNYELVŰ	260
SEMANTIC REPRESENTATION IN THE BILINGUAL	269
LANGUAGE SOCIALIZATION IN ETHNICALLY MIXED	291
LOANSHIFTS OF CANADIAN–HUNGARIAN	298
CULTURE SPECIFIC ITEMS IN TRANSLATION	306
LINGUISTIC MANIFESTATIONS OF LANGUAGE CONTACT:	319
VERSSZÖVEGEK HIPERTEXTUÁLIS SZERVEZŐDÉSÉNEK	335
MERKMALE DER SCHRIFTSPRACHLICHEN	343
IV. MÁSODIK NYELVI FELDOLGOZÁS	352
VISUAL WORD RECOGNITION AND LANGUAGE-SPECIFIC	353
LEXICAL ACCESS OF L1 AND L2 WORDS IN LANGUAGE	363
THE ANIMAL FARM: A PICTURE SET FOR THE STUDY	373
UNDERACHIEVERS AMONG FOREIGN LANGUAGE MAJORS:	388
THE MENTAL LEXICON OF TWINS IN MOTHER TONGUE	399
BILINGUAL SENTENCE PROCESSING	409
A MENTÁLIS LEXIKON KUTATÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI	422

ELŐSZÓ

Tanulmánykötetünkben – alcíméhez híven – a pszicholingvisztika területéről válogattunk kutatásokat, és kértünk fel szerzőket, hogy osszák meg a széles olvasótáborral legújabb eredményeiket.

Legnagyobb örömünkre külföldi kutatók is hozzájárultak a gyűjteményhez, így a kötet többnyelvű: a magyar nyelvű tanulmányokon kívül találunk benne angol és német nyelven írottakat.

A tanulmányok témái a beszédprodukción és a percepció folyamatainak vizsgálatával foglalkozó kutatásokat ölelik fel, hazai és nemzetközi szinten. A kutatások nem csak a magyar nyelvet érintik: az alaptémákról a hazai szakembereken kívül holland, horvát, német és szlovák szerzők is beszámolnak. Az általános pszicholingvisztikai témákon kívül a kétnyelvűségre és a második nyelvsajátításra vonatkozó tanulmányok is egyre nagyobb létjogosultságra tesznek szert magyar és nemzetközi kontextusban.

A kötetet egy gondolatébresztő, majdhogynem provokatív tanulmány nyitja, amelyvel Kees de Bot, a Groningeni Egyetem professzora tisztelte meg az olvasókat. Nézte szerint elavult a pszicholingvisztikában uralkodó modellek szemlélete, és az egész nyelvfeldolgozást, beszédkutatást, nyelvsajátítást dinamikus szemlélettel kellene vizsgálni – szemben a ma uralkodó szeparált és statikus, nyelvi szintenként vizsgálódó nézettel. A felvetés elgondolkodtató, ám még nincs ötlet, nincs megfelelő módszer, amellyel dolgozhatnánk. Ugyanakkor már maga az a felismerés, hogy az eddigi modellekkel csak egyre ellentmondásosabb eredményekre jutottunk, valószínűleg rá fog kényszeríteni bennünket a paradigmaváltásra.

Egyelőre azonban maradunk a számunkra megszokott szemléleten alapuló kutatásoknál, amelyek újabb értékes adatokat és eredményeket mutatnak be a magyarországi és külföldi pszicholingvisztikai műhelyekből.

Sorozatunk egyik célja, hogy a közép-európai pszicholingvisztikai kutatásokat a régióban megismertessük, hogy nemzetközi szinten fenntartsuk az érdeklődést egymás kutatásai és eredményei iránt. Bízunk abban, hogy ezzel a kötettel is sikerül hozzájárulni a nemzetközi szintű tudományos kooperációhoz.

Veszprém, 2012. március 8.

A szerkesztők